

La importància d'Europa per al sector agrari

La Política Agrícola Comuna (PAC), com se sap, és la resposta política europea a la necessitat de donar suport a vora 22 milions d'agricultors i treballadors agrícoles per garantir la qualitat alimentària dels 500 milions de ciutadans de la UE. Un dels aspectes claus en el pressupost de la Unió Europea i que durant el 2018 tocarà començar a negociar la seva reforma. Per al gruix de països, aquests fons suposen una font d'ingrés irrenunciable i que amb el temps ha d'orientar-se a afavorir un, cada cop més competitiu i rentable, sector agrícola capaç de competir als mercats globals.

En clau catalana, la PAC també constitueix un pilar d'ingressos fonamental per garantir la sostenibilitat actual del sector. Segons les dades de l'exercici de 2016, el nostre sector agrícola va rebre, en total, ajudes per valor 373 milions d'Euros: 316 milions en ajudes directes i mesures de mercat (primer pilar); i 57 milions en altres ajudes per al Desenvolupament Agrícola (segon pilar). Uns fons que, a casa nostra, ha beneficiat a 51.286 agricultors.

La gestió del Fons Europeu Agrícola de Desenvolupament Rural (FEADER) es fa coordinament amb els pagaments directes i les mesures de mercat i es complementen amb la resta de fons que incideixen en el medi rural, entre els que es troben el Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), el Fons Social Europeu (FSE), i el Fons Europeu Marítim i de la Pesca.

La importància econòmica d'Europa per al sector agrícola i ramader també té una important dimensió comercial, sovint més rellevant que la simple percepció dels ajuts de la PAC. Europa ens facilita l'exportació a tercers països (tractats internacionals de comerç), alhora que esdevé el destí natural de les nostres exportacions (per volum i per poder adquisitiu dels compradors).

Catalunya, a l'igual que d'altres regions productores, resulta excedentària en algunes de les seves produccions, i en d'altres assoleix una balança comercial favorable en l'intercanvi de produccions.

Es requereix, per tant, de l'exportació a d'altres països a fi de no distorsionar greument el seu mercat intern i enfonsar els preus de mercat.

Resum ajudes sector agrícola a Catalunya, 2016(en Euros)

Província	FEAGA ¹ (primer pilar)	FEADER ² (segon pilar)	Totals per província	Beneficiaris
Barcelona	67.498.582 €	12.276.671 €	79.775.253 €	7.189
Girona	43.884.183 €	6.174.515 €	50.058.698 €	4.337
Lleida	141.070.653 €	21.920.557 €	162.991.210 €	19.936
Tarragona	64.511.541 €	16.128.536 €	80.640.077 €	19.976
Total	316.964.959 €	56.500.279 €	373.465.238 €	51.438

¹ Fons Europeu Agrícola de Garantia Agrària

² Fons Europeu Agrari de Desenvolupament Rural

Font: Ministeri d'Agricultura, Ramaderia i Pesca. El Economista.

A tall d'exemple, sectors com el càrnic, la fruita i hortalissa, el dels olis i greixos, la fusta per biomassa, o la producció de vins i caves, difícilment podrien comercialitzar les seves produccions pensant únicament en el mercat intern català o intercanvis comercials de poc valor afegit.

L'eventual comercialització restringida al àmbit català d'aquestes produccions, comportaria de segur el tancament de les explotacions menys rentables i l'abandó o canvi de conreus de la superfície agrícola que no es pogués adaptar a la sobreoferta generada. Aquest és un fet, que malauradament ja em tingut ocasió de tastar puntualment quan esdevenen moments de crisi alimentaria (com per exemple la falsa crisi de la e-coli amb els cogombres o més recentment el impacte del tancament del mercat rus per qüestions sociopolítiques).

Tot i que incipientment encara, aquest és un camp en el que la Unió Europea a través del Fons Europeu d'Adaptació a la Globalització (FEAG) i la Reserva de Crisis dels Fons Agrícoles, establerta a la darrera reforma de la PAC, ja hi treballa per mirar de pal·liar els impactes que se'n puguin derivar quan sorgeixen. Esperem que a la propera reforma de la PAC aquest mecanisme perfeccioni el seu funcionament, particularment pel que fa al procés d'activació de la disponibilitat financera.

Al 2016 Catalunya va exportar bens i serveis per un total de 65.141 milions d'Euros, dels quals 9.273 milions van ser en productes agrícoles. Dins d'aquest capítol, 6.085 milions, més dos terceres parts (un 65%), van ser al mercat comú europeu, el nostre primer mercat exterior en totes les categories de producte.

Exportacions del sector agrícola català al mercat comú Europeu (en Euros)

Productes càrnics	2.085.093.000 €
Làctics i ous	111.413.000 €
Cereals	55.541.000 €
Fruites, Llegums i Verdures	1.068.964.000 €
Sucre, Cacao i Cafè	443.700.000 €
Productes preparats	764.396.000 €
Llavors i Lleguminoses	15.599.000 €
Olis	426.570.000 €
Begudes	500.956.000 €
Pinso animal	353.726.000 €
Tabac	844.000 €
Pesca	258.697.000 €

Font: MAPAMA

Aquesta importància va més enllà de la dimensió purament econòmica. A Europa es discuteix una part cada cop més important de les línies mestres que determinen les normes del joc del sector i les seves possibilitats de creixement, competitivitat i sostenibilitat en el llarg termini.

El marc Europeu és fonamental per garantir l'accés dels nostres productes en altres mercats gràcies als acords bilaterals tant del conjunt de la UE –dins del marc EFTA (European Free Trade Association)–: notable és la importància de l'acord amb el Canadà o el Japó, o en clau nacional el marc de col·laboració entre Espanya i la Xina o els Estats Units, per mencionar només dos dels casos més rellevants.

Europa, amb les seves imperfeccions, ha estat un important element d'estabilitat per el sector agrícola amb ajudes ad hoc, per exemple durant la crisi del veto rus, només possibles per la magnitud i rellevància del mercat UE-28 (UE-27, segons com acabi el procés del Brexit).

Segons les projeccions actuals, el gruix dels agricultors a Catalunya rebran entre 1.221 milions d'Euros en ajudes de la PAC i pel Desenvolupament Rural pel període de 2018-2020. Es tracta, doncs, d'una font d'ingressos estratègica, clau per els propers anys, que ens ha de permetre fer-nos més competitius per la PAC que tindrem a partir del 2021, una PAC on després del impacte pressupostari del BREXIT, novament caldrà augmentar la competitivitat de les nostres empreses.

Cal per tant, afavorir una bona reforma de la PAC, capaç d'assegurar elements relacionats amb la qualitat dels nostres productes, i l'impacte medio-ambiental, amb elements que afavoreixin la competitivitat i el creixement del sector, pilar irrenunciable, d'altre banda, per assegurar el primer.

Apostar, doncs, per Europa és una peça clau irrenunciable en els propers anys i una responsabilitat de tots.